



## Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (sedmo vijeće)

13. ožujka 2014.\*

„Područje slobode, sigurnosti i pravde – Sudska nadležnost u građanskim i trgovačkim stvarima – Uredba (EZ) br. 44/2001 – Posebne nadležnosti – Članak 5. točke 1. i 3. – Postupci za naknadu štete – Ugovorna ili izvanugovorna odgovornost“

U predmetu C-548/12,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Landgericht Krefeld (Njemačka), odlukom od 27. rujna 2012., koju je Sud zaprimio 30. studenoga 2012., u postupku

**Marc Brogasser**

protiv

**Fabrication de Montres Normandes EURL,**

**Karsten Fräßdorf,**

SUD (sedmo vijeće),

u sastavu: J. L. da Cruz Vilaça, predsjednik vijeća, J.-C. Bonichot (izvjestitelj) i A. Arabadjiev, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Jääskinen,

tajnik: A. Impellizzeri, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 28. studenoga 2013.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- M. Brogasser, *Rechtsanwalt*, zastupa se sâm,
- za Fabrication de Montres Normandes EURL i K. Fräßdorfa, A. Mansouri, *Rechtsanwalt*,
- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes i S. Nunes de Almeida, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, W. Bogensberger i A.-M. Rouchaud-Joët, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegovog mišljenja,

donosi sljedeću

\* Jezik postupka: njemački

## Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 5. točke 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001, L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30.).
- 2 Zahtjev je podnesen u okviru spora između M. Brogsittera, s prebivalištem u Kempenu (Njemačka), i Fabrication de Montres Normandes EURL (u daljnjem tekstu: Fabrication de Montres Normandes), društva sa sjedištem u Brionneu (Francuska), te K. Fräßdorfa, s prebivalištem u Neuchâtelu (Švicarska), povodom različitih tužbi koje je podnio M. Brogsitter radi naknade štete što ju je pretrpio zbog djelovanja koja se smatraju nepoštenim tržišnim natjecanjem.

### Pravni okvir

#### *Pravo Unije*

- 3 Članak 1. stavak 1. Uredbe br. 44/2001 određuje:  
„Ova se Uredba primjenjuje na građanske i trgovačke stvari bez obzira na prirodu suda. Ne obuhvaća fiskalne, carinske ili administrativne stvari.“
  - 4 Članak 2. stavak 1. Uredbe br. 44/2001 određuje:  
„Uz poštovanje odredaba ove Uredbe, osobama s domicilom u nekoj državi članici sudi se pred sudovima te države članice, bez obzira na njihovo državljanstvo.“
  - 5 Članak 5. Uredbe br. 44/2001 određuje:  
„Osoba s domicilom u državi članici može u drugoj državi članici biti tužena:
    - 1) a) u stvarima koji se odnose na ugovore, pred sudom u mjestu u kojemu treba biti izvršena obveza;
    - b) u svrhe ove odredbe, osim ako nije drukčije ugovoreno, mjesto izvršenja obveze je:
      - u slučaju kupoprodaje robe, mjesto u državi članici u kojemu je, u skladu s ugovorom, roba isporučena ili je trebala biti isporučena,
      - u slučaju pružanja usluga, mjesto u državi članici u kojemu su, u skladu s ugovorom, usluge pružene ili su trebale biti pružene;
    - c) ako se ne primjenjuje podstavak (b), primjenjuje se podstavak (a);
- [...]
- 3) u stvarima koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi- delikte, pred sudovima u mjestu u kojemu se dogodio štetni događaj ili bi se on mogao dogoditi;
- [...]“.

## Glavni postupak i prethodno pitanje

- 6 Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da M. Brogsitter trguje luksuznim satovima. Tijekom 2005. godine zaključio je ugovor s urarskim majstorom K. Fräßdorfom, koji je tada prebivao u Francuskoj, kojim se ovaj obvezao razviti satne mehanizme za luksuzne satove koji su se trebali serijski staviti u prodaju za račun M. Brogsittera. K. Fräßdorf je svoju djelatnost obavljao u trgovačkom društvu Fabrication de Montres Normandes, čiji je bio jedini član te ujedno i direktor. Od 2010. K. Fräßdorf prebiva u Švicarskoj.
- 7 M. Brogsitter snosio je sve financijske troškove izrade dvaju satnih mehanizama koji su bili predmet navedenog ugovora.
- 8 Osim rada na tim dvama satnim mehanizmima, K. Fräßdorf i Fabrication de Montres Normandes paralelno su izradili i druge satne mehanizme te kućišta i broјčanike koje su za svoj račun predstavili na svjetskoj izložbi urarstva u Baselu (Švicarska) tijekom travnja i svibnja 2009. godine. Navedene proizvode prodavali su u svoje ime i za svoj račun, reklamirajući ih na jednoj internetskoj stranici na njemačkom i francuskom jeziku.
- 9 M. Brogsitter ističe da su tuženici navedenim aktivnostima prekršili svoje ugovorne obveze. Prema njegovu mišljenju, K. Fräßdorf i Fabrication de Montres Normandes obvezali su se da će raditi isključivo za njegov račun te prema tome nisu smjeli u svoje ime i za svoj račun ni razviti ni iskorištavati satne mehanizme, bili oni istovjetni onima koji su bili predmet ugovora ili ne.
- 10 M. Brogsitter zahtijeva prestanak spornih djelatnosti te dosuđivanje naknade štete po osnovi izvanugovorne odgovornosti svojih suugovaratelja za štetu temeljem – u okviru njemačkog zakonodavstva – zakona protiv nepoštenog tržišnog natjecanja (Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb) i članka 823. stavka 2. njemačkog građanskog zakonika (Bürgerliches Gesetzbuch), ističući da su tuženici svojim djelovanjem povrijedili poslovnu tajnu, utjecali na dezorganizaciju njegovog poduzeća te počinili prevaru i zloporabu povjerenja.
- 11 Tuženici zahtijevaju odbijanje tužbe. Također su podnijeli protutužbu u kojoj ističu da su sporni tipovi satnih mehanizama u svakom slučaju različiti od onih koji su bili predmet ugovora i da se na njih nije odnosila obveza ekskluzivnosti. Tuženici također ističu prigovor nenadležnosti, koji se temelji na tome da bi samo francuski sudovi, sukladno članku 5. točki 1. Uredbe br. 44/2001, bili mjesno nadležni za suđenje o tužbenim zahtjevima M. Brogsittera jer se i mjesto izvršenja usluge koja je predmet spornog ugovora i mjesto nastanka navodne štete nalaze u Francuskoj.
- 12 Nad Fabrication de Montres Normandes tijekom postupka pokrenuta je sudska likvidacija. Likvidator, koji je imenovan u Francuskoj, ovlastio je zastupnike tuženika da nastave postupak.
- 13 Iz zahtjeva za prethodnu odluku također proizlazi da se Oberlandesgericht Düsseldorf (vrhovni pokrajinski sud u Düsseldorfu) svojom presudom od 5. listopada 2011., donesenom povodom žalbe, već očitovao o prvoj presudi Landgerichta Krefeld, koji se proglasio mjesno nenadležnim. Oberlandesgericht Düsseldorf smatrao je da međunarodna nadležnost prvostupanjskog suda u pogledu postupka koji se pred njim vodi proizlazi iz članka 5. točke 3. Uredbe br. 44/2001, i to isključivo u pogledu zahtjeva po osnovi izvanugovorne odgovornosti za štetu koje je postavio M. Brogsitter. Drugi zahtjevi, naprotiv, pripadaju u „stvari koje se odnose na ugovore“ u smislu članka 5. točke 1. navedene uredbe te se trebaju podnijeti francuskom sudu.
- 14 Landgericht Krefeld pita se, međutim, imajući u vidu okolnosti slučaja, a osobito postojanje ugovora između parničnih stranaka, ne bi li i postavljene tužbe za naknadu štete koje se pred njim vode također trebalo smatrati „stvarima koje se odnose na ugovore“ u smislu članka 5. točke 1. Uredbe br. 44/2001 te bi i one ipak pripadale u nadležnost francuskog suda.

- 15 U tim je okolnostima Landgericht Krefeld odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebali li članak 5. točku 1. Uredbe [br. 44/2001] tumačiti na način da se tužitelj – koji tvrdi da je pretrpio štetu zbog ponašanja svojeg suugovaratelja koji ima sjedište u drugoj državi članici [ponašanja koje predstavlja nepošteno tržišno natjecanje] i koje prema njemačkom pravu pripada u područje izvanugovorne odgovornosti za štetu – samim time protiv suugovaratelja poziva i na prava koja pripadaju u 'stvari koje se odnose na ugovore', iako svoju tužbu temelji na pravnoj osnovi izvanugovorne odgovornosti za štetu?“

### **O prethodnom pitanju**

- 16 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li tužbe za naknadu štete kakve su one iz glavnog postupka, koje se prema nacionalnom pravu temelje na izvanugovornoj odgovornosti za štetu, ipak smatrati „stvarima koje se odnose na ugovore“ u smislu članka 5. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 44/2001, a s obzirom na to da između stranaka glavnog postupka postoji ugovor.
- 17 Uvodno kao neosnovan treba odbiti prigovor nedopuštenosti koji je istaknuo M. Brogsitter, a prema kojem je ovo pitanje nevažno jer sud koji je uputio zahtjev u svakom slučaju treba smatrati mjesno nadležnim sukladno članku 5. točki 1. podtočki (b) Uredbe br. 44/2001 koja govori o ugovorima o kupoprodaji robe ili članku 5. točki 3. navedene uredbe. Doista, takva se argumentacija odnosi jedino na ispravno tumačenje prava Unije koje se primjenjuje u glavnom postupku i stoga ne predstavlja razlog nedopuštenosti prethodnog pitanja.
- 18 Zatim treba podsjetiti da iz ustaljene sudske prakse proizlazi da pojmove „stvari koje se odnose na ugovor“ i „stvari koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte“ u smislu točke 1. podtočke (a) i točke 3. članka 5. Uredbe br. 44/2001 treba tumačiti samostalno, prije svega uzimajući u obzir sustav i ciljeve te uredbe, kako bi se osigurala njezina ujednačena primjena u svim državama članicama (vidjeti osobito presudu od 18. srpnja 2013., ÖFAB, C-147/12, t. 27.). Stoga se te pojmove ne bi moglo shvatiti kao da upućuju na kvalifikaciju pravnog odnosa o kojem je riječ pred nacionalnim sudom u nacionalnom pravu.
- 19 S druge pak strane, u mjeri u kojoj u odnosima između država članica Uredba br. 44/2001 zamjenjuje Konvenciju od 27. rujna 1968. o nadležnosti i priznavanju te izvršavanju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 1972, L 299, str. 32.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 6., str. 185.), kako je izmijenjena kasnijim konvencijama koje se odnose na pristup novih država članica toj konvenciji (u daljnjem tekstu: „Bruxelleska konvencija“), u slučajevima kada se odredbe tih dvaju akata mogu smatrati istovjetnima, tumačenje odredaba Bruxelleske konvencije koje je dao Sud primjenjuje se i na ovu uredbu (gore navedena presuda ÖFAB, t. 28.). Isto vrijedi i u pogledu točke 1. podtočke (a) i točke 3. članka 5. te uredbe u odnosu na točke 1. i 3. članka 5. Bruxelleske konvencije (u tom smislu vidjeti gore navedenu presudu ÖFAB, t. 29.).
- 20 U tom smislu iz ustaljene sudske prakse proizlazi da „stvari koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte“ u smislu članka 5. točke 3. Uredbe br. 44/2001 obuhvaćaju sve zahtjeve koji se temelje na odgovornosti tuženika i koji ne pripadaju u „stvari koje se odnose na ugovor“ u smislu članka 5. točke 1. podtočke (a) te uredbe (u tom smislu vidjeti osobito presudu od 27. rujna 1988., Kalfelis, 189/87, Zb., str. 5565., t. 17.).
- 21 Kako bi se utvrdio točan karakter zahtjeva za naknadu štete podnesenih sudu koji je uputio zahtjev, prvo treba provjeriti jesu li oni – neovisno o svojoj kvalifikaciji u nacionalnom pravu – ugovorne naravi (u tom smislu vidjeti presudu od 1. listopada 2002., Henkel, C-167/00, Zb., str. I-8111., t. 37.).
- 22 Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da stranke glavnog postupka obvezuje ugovor.

- 23 Ipak, sama okolnost da jedan od suugovaratelja podnosi tužbu za naknadu štete protiv drugog suugovaratelja nije dovoljna da bi se smatralo kako ta tužba pripada u „stvari koje se odnose na ugovor“ u smislu članka 5. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 44/2001.
- 24 To se može smatrati jedino ako se sporno ponašanje može smatrati povredom ugovornih obveza, kako ih je moguće utvrditi s obzirom na predmet ugovora.
- 25 Takav će slučaj *a priori* biti onda kad je tumačenje ugovora koji obvezuje tuženika i tužitelja nužno za utvrđivanje dopuštenosti ili pak nedopuštenosti ponašanja koje tužitelj zamjera tuženiku.
- 26 S obzirom na to, sudu koji je uputio zahtjev pripada pravo utvrditi imaju li tužbe koje je podnio tužitelj u glavnom postupku za cilj odštetni zahtjev za koji se razumno može uzeti da proizlazi iz povrede prava i obveza iz ugovora koji povezuje stranke glavnog postupka, pa bi stoga uzimanje u obzir tog ugovora bilo nužno radi rješavanja tužbe.
- 27 Ako je tako, te tužbe pripadaju u „stvari koje se odnose na ugovor“ u smislu članka 5. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 44/2001. U suprotnom, treba se smatrati da pripadaju u „stvari koje se odnose na štetne radnje, delikte ili kvazi-delikte“ u smislu članka 5. točke 3. Uredbe br. 44/2001.
- 28 Također je važno istaknuti da – u prvonavedenom slučaju – mjesnu nadležnost u stvarima koje se odnose na ugovor treba odrediti sukladno kriterijima iz članka 5. točke 1. podtočke (b) Uredbe br. 44/2001 ako je ugovor o kojem je riječ u glavnom postupku ugovor o kupoprodaji robe ili pružanju usluga u smislu te odredbe. U stvari – kako to određuje i članak 5. točka 1. podtočka (c) Uredbe br. 44/2001 – sudsku nadležnost treba utvrditi primjenom kriterija poveznice iz članka 5. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 44/2001 jedino u slučaju kada neki ugovor ne ulazi ni u jednu od tih dviju kategorija (u tom smislu vidjeti presudu od 23. travnja 2009., Falco Privatstiftung i Rabitsch, C 533/07, Zb., str. I-3327., t. 40. te presudu od 19. prosinca 2013., Corman Collins SA, C-9/12, t. 42.).
- 29 U skladu s navedenim, na upućeno pitanje valja odgovoriti da tužbe za naknadu štete kakve su one iz glavnog postupka, koje se prema nacionalnom pravu temelje na izvanugovornoj odgovornosti za štetu, ipak treba smatrati „stvarima koje se odnose na ugovore“ u smislu članka 5. točke 1. podtočke (a) Uredbe br. 44/2001 ako se sporno ponašanje može smatrati povredom ugovornih obveza, kako ih je moguće utvrditi s obzirom na predmet ugovora.

### **Troškovi**

- 30 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (sedmo vijeće) odlučuje:

**Tužbe za naknadu štete kakve su one iz glavnog postupka, koje se prema nacionalnom pravu temelje na izvanugovornoj odgovornosti za štetu, ipak treba smatrati „stvarima koje se odnose na ugovore“ u smislu članka 5. točke 1. podtočke (a) Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima ako se sporno ponašanje može smatrati povredom ugovornih obveza, kako ih je moguće utvrditi s obzirom na predmet ugovora.**

Potpisi